

na svém povrchu nese výzdobu v podobě devíti menších pyramidovitě uspořádaných trojúhelníků, které jsou střídavě vykládány emailem světle zeleného a hnědočerveného zabarvení (obr. 11). Okraje lučíku i zachycovače jsou po obvodu zdobené krátkými příčné rytými rýžkami. Zdobeno je rovněž žebírkem na předělu mezi lučíkem a zachycovačem.

Celková délka spony činí 44 mm, maximální šířka je 22 mm a hmotnost spínadla činí 13,622 g. Vinutí ani jehla spony se nedochovaly. Povrch artefaktu je na horní straně pokryt postříbřením a na spodní straně předmětu tmavě zelenou oxidační patinou.

Kozlovický exemplář lze na základě obdobných nálezů z Čech, Moravy a Slovenska datovat do 2. poloviny 1. století až 1. poloviny 2. století n. l. Původ tohoto typu emailových spon lze hledat v západních provinciích Římské říše (např. Elsček 2017, 169–177, obr. 3: 4–7; Frýzl 2016, 53; Urban 2020, 45–46, obr. 6: 2).

Nový nález spínadla z areálu germánského sídliště ze starší doby římské z Přerova-Kozlovic je prvním exemplářem svého druhu na Přerovsku a zároveň rozšiřuje počet známých lokalit na Moravě. Nepochybně souvisí s existencí jedné z větví Jantarové stezky procházející významným přírodním koridorem – Moravskou branou, při jehož jihozápadním vyústění se lokalita nachází.

Obr. 11. Přerov. Emailová spona typu Exner I 32. Foto Z. Schenk.

Fig. 11. Přerov. Enamelled fibula of Exner I 32 type. Photo by Z. Schenk.

Literatura

- Elsček, K. 2017:** Rímske emailové spony zo Slovenska a nové nálezy emailových spôn zo Zohora. In: E. Droberjar, B. Komoróczy (eds.): *Římské a germánské spony ve střední Evropě* (Archeologie barbarů 2012). Spisy Archeologického ústavu AV ČR Brno 53. Brno: Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., 169–175.
- Exner, K. 1941:** Die provinzialrömischen Emailfibeln der Rheinlande. *Bericht der Römisch-Germanischen Kommission* 29, 31–121.
- Frýzl, J. 2016:** Římsko-provinciální spony z oblasti severně od středního Dunaje a jejich význam v tehdejší živé kultuře. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni.
- Riha, E 1994:** Die römischen Fibeln aus Augst und Kaiseraugst: Die Neufunde aus 1975. Augst: Römermuseum.
- Schenk, Z. 2002:** Přerov (k. ú. Kozlovice, okr. Přerov). *Přehled výzkumů* 43, 243.
- Schenk, Z., Kulíšek, T. 2023:** Přerov (k. ú. Kozlovice u Přerova, okr. Přerov). *Přehled výzkumů* 64(1), 269–270.
- Urban, P. 2020:** Nové zberové nálezy rímsko-provinciálnych spôn z južnej Moravy v zbierkach Regionálneho múzea v Mikulove. *Studia archaeologica Brunensia* 25(2), 35–77. DOI: 10.5817/SAB2020-2-2.

Summary

The enamelled fibula of Exner I 32 type (Fig. 11) was found in 2024 during a metal detector survey in the 'Nad Lukami' field (Kozlovice u Přerova cadastral area, Přerov District). The artefact can be dated to the Early Roman period, specifically to the B1c–B2b phase.

Zdeněk Schenk, Tomáš Kulíšek

Sivice (okr. Brno-venkov)

Parc. č. 799/1.

Doba stěhování národů. Hrob. Skupina/sít sond. Záchraný výzkum.

Uložení nálezu: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: WGS-84: 49.2039658N, 16.7868067E

Při stavbě rodinného domu na parcele č. 799/1 na východním okraji obce byl dokumentován kostrový hrob z období stěhování národů porušený druhotným zásahem; pro datování je klíčová stříbrná záušnice. Zahloubené objekty byly identifikovatelné pouze ve výkopech pro základové pasy a nelze vyloučit přítomnost dalších hrobů v okolí. Jde o součást lokality na rozmezí katastrů Sivice a Pozořic (Geislerová, Parma eds. 2018, 288–289).

Literatura

Geislerová, K., Parma, D. (eds.) 2018: *Výzkumy – Ausgrabungen* 2011–2016. Brno: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Summary

A rescue excavation carried out during the construction of a family house on the eastern outskirts of Sivice (Brno-Country District) yielded an inhumation grave dating to the Migration period.

David Parma

Sobotovice (okr. Brno-venkov)

Severozápadně od obce, parc. č. 1118.

Doba římská. Ojedinelé artefakty. Průzkum detektorem kovu. Záchraný výzkum. Uložení nálezu: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: WGS-84: 49.0636281N, 16.5511661E

Při detektorové prospekci v ploše budoucí opravárenské haly (viz oddíl Doba železná) byla získána větší část bronzové profilované spony s vysokým zachycovačem, (obr. 12: 1) kterou je možné zařadit do starší doby římské. Ze stejného nebo spíše mladšího období mohou pocházet rovněž dva zachycovače (obr. 12: 2, 3).

Obr. 12. Sobotovice. Část bronzové spony s profilovaným lučíkem a vysokým zachycovačem a dva zachycovače spon. Foto I. Čížmář.

Fig. 12. Sobotovice. Part of a bronze fibula with a profiled bow and high catchplate, and two catchplates from other fibulae. Photo by I. Čížmář.

Literatura

Neuveveno.

Summary

A metal detector survey conducted northwest of Sobotovice (Brno-Country District) led to the discovery of a bronze fibula with a high catchplate dating to the Early Roman period (Fig. 12:1), along with fragments of two catchplates from fibulae of the Late Roman period (Fig. 12:2, 3).

Ivan Čižmář

Staré Město (k. ú. Staré Město u Uherského Hradiště, okr. Uherské Hradiště)

„Olší“, parc. č. 6015/309.

Doba římská. Ojedinelé artefakty. Průzkum detektorem kovu. Záchranný výzkum. Uložení nálezu: Slovácké muzeum v Uherském Hradišti, p. o.

Lokalizace: nepublikováno z důvodu ochrany lokality

V souvislosti s prospekci zaměřenou na depot z pozdní doby bronzové (viz oddíl Doba bronzová) byly získány také dvě párové spony dvojdielné konstrukce s vysokým zachycovačem, s horní třetivou (obr. 13). Lučík má esovitý tvar se střechovitým průřezem. Jedná se o spony typu Almgren skupina VII. a lze je datovat do přechodného období po markomanských válkách – do poloviny 2. a na počátek 3. století (Droberjar 2014, 50–53; Hanáková 2023; Komoróczy et al. 2019).

Obr. 13. Staré město. Spony s vysokým zachycovačem. Foto D. Menoušková.

Fig. 13. Staré město. Fibulae with high catchplates. Photo by D. Menoušková.

Literatura

Droberjar, E. 2014: *Spony z doby římské. Studijní materiály*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.

Hanáková, K. 2023: Drobné kovové a skleněné nálezy z doby římské ze sídliště v Hevlíně, okr. Znojmo. *Studia archaeologica Brunensia* 28(1), 45–109. DOI: 10.5817/SAB2023-1-2.

Komoróczy, B., Vlach, M., Zelíková, M., Sedláček, J., Růžičková, P. 2019: Revize stavu archeologických komponent v trati Drnholec „Holenická pole“ pomocí prospekčních a málo invazivních výzkumných metod. *Přehled výzkumů* 60(2), 9–55.

Summary

In connection with a metal detector survey associated with the discovery of a Late Bronze Age hoard (see Bronze Age section) in the ‘Olší’ field (Staré Město u Uherského Hradiště cadastral area,

Uherské Hradiště District), a pair of fibulae with high catchplates and front chords were also recovered (Fig. 13). The S-shaped bows have a triangular cross-section. These are fibulae of Almgren type VII, datable to the transitional period following the Marcomannic Wars, around the mid-2nd to the early 3rd century.

Dana Menoušková

Uherský Brod (okr. Uherské Hradiště)

Sídliště Olšava; Ul. U Mlýnů, Polní, parc. č. 3584/8.

Mladší doba římská. Sídliště. Plošný odkryv. Záchranný výzkum. Uložení nálezu: Slovácké muzeum v Uherském Hradišti, p. o.

Lokalizace: WGS-84: 49.0139014N, 17.6471058E

V červenci a v listopadu roku 2024 proběhly poslední dvě etapy záchranného archeologického výzkumu, který předchází výstavbě komplexu šesti nových bytových domů a jejich příslušenství v blízkosti Sídliště Olšava v Uherském Brodě. Odkryv prostorově navazuje na plochy předchozích etap výzkumu (Kuchař 2023a). Během červencové etapy (obr. 14) byla odkryta skupina objektů představujících periferii hospodářského zázemí germánského sídliště z období mladší doby římské. Ze zachycených objektů, které dokládají existenci nadzemních staveb, lze jmenovat otisk menší stavby dřevěno-hlinité konstrukce se šesti kůly a otisk objektu sestávajícího ze zahroubeného prostoru a třech sloupových jam, které tento prostor obklopovaly. Zkoumány byly také dvě zásobní jámy, přičemž výplň jedné z nich obsahovala kromě nálezu z doby římské také vrstvu s obsahem raně středověké slovanské keramiky datované do velkomoravského období, což koresponduje s obdobnou situací v předchozí etapě tohoto výzkumu, jež byla zachycena v nevelké vzdálenosti od zmíněné zásobní jámy (Kuchař 2003b). Zachyceno bylo jedno menší samostatně stojící ohniště s propáleným dnem. Ostatní objekty na ploše lze interpretovat jako sloupové jámy nejasného stáří, dále zahroubené objekty různých velikostí a tvarů bez možnosti jejich bližší identifikace. Tmavá kulturní vrstva bez jasných okrajů zachycená mezi objekty byla zdokumentována formou tří kopaných sond. V prostoru mezi těmito sondami byla detektorovou prospekci plochy nalezena jedna římská mince. Soubor movitých nálezu pocházejících z výplní objektů a sond zahrnuje střepy keramických nádob, zvířecí kosti, mazanice s otisky konstrukčních prvků a jeden kus štípané kamenné industrie. V průběhu listopadové etapy byl na poslední části staveniště zachycen pouze jeden zahroubený objekt blíže neurčené funkce.

Literatura

Kuchař, Z. 2023a: Uherský Brod (okr. Uherské Hradiště).

Přehled výzkumů 64(1), 273.

Kuchař, Z. 2023b: Uherský Brod (okr. Uherské Hradiště).

Přehled výzkumů 64(2), 155.

Summary

An archaeological excavation conducted in connection with construction works in Sídliště Olšava Street in Uherský Brod (Uherské Hradiště District) revealed the hinterland of a Germanic settlement dating to the Late Roman period (Fig. 14).

Zdeněk Kuchař